

UDAR NA NEPRIJATELJSKU MORNARICU

U akciju su krenuli 27. studenoga 1991. iz Omiša prema Lastovu: "Ovoj se akciji i danas svi dive!"

Foto: Mile Čatlak/Dalmatinski portal

Danas 27. studenoga 1991. iz Omiša brzim aluminijskim čamcem dužine sedam metara i širine tri, pogonjenim s tri izvanbrodska motora po 140 ks diverzantska je skupina branitelja krenula u suludo hrabru akciju na Lastovu.

Zapovjednik Prvog odreda pomorskih diverzanata HRM-a Mile Čatlak otkrio je za Dalmatinski portal detalje akcije kojoj su se divili i američki časnici. Riječ je o smionom napadu na brodove Jugoslavenske ratne mornarice usidrene na Lastovu. Priča je filmska, šest diverzanata je malim gliserom krenulo prema jednom od najjačih uporišta neprijateljske vojske da bi im zadali neočekivani udarac.

- Ideja mi je bila napraviti diverzantsku akciju na Visu, trebali smo se iskrcati na sjevernu stranu otoka i popeti na brdo iznad Češke vile gdje su bili vezani torpedni i raketni brodovi, znale su biti i raketne topovnjače. Plan je bio s brda gađati u rakete i torpeda, što bi izazvalo veliku lančanu eksploziju koja bi uništila sigurno nekoliko brodova. Iznio sam plan zapovjedniku Hrvatske ratne mornarice Sveti Letici, a na sastanku su bila još četiri viša časnika HRM-a. Do detalja sam objasnio operaciju, a Letica je odobrio. Dan prije kretanja u akciju me nazvao admiral i rekao da je otkazem jer je informacija procurila te da nas neprijatelj očekuje. "Poslali su protudiverzantsku jedinicu na mjesto gdje ste se trebali iskrcati", otkrio mi je Letica. Nakon dva dana mi je rekao da isplaniram neku drugu akciju i

da nikome ne govorim o njoj. "Imaš odriješene ruke, gdje god možeš izvrši akciju, ne trebaš me ni pitati ni obavještavati" - rekao mu je Letica.

Najveće ratne luke JRM je imala u Splitu, na Lastovu i Visu. Čatlak se odlučio za ludo hrabar potez: gliserom uploviti u samu luku na Lastovu i napraviti što više štete neprijateljskoj armadi. Samo je čekao večer kada će biti nevrijeme...

- Pitao sam svoje diverzante tko želi u akciju, ali im nisam rekao o čemu se radi. Svi su se javili! Kako mi je trebalo samo pet dragovoljaca, čak su se i svađali tko će ići, toliki je bio adrenalin i domoljublje. Izabrao sam petoricu, a sjećam se jedne smiješne scene: želio je ići i jedan pomorski diverzant koji je bio hrvatski emigrant te nije dobro plivao. 'Ne možeš ići, loše plivaš', rekao sam mu. A on mi je odgovorio: 'Mile, ako nas pogodi granata, džabe ti je plivanje, gotovo je...' - smije se i danas Čatlak kada priča o tome.

Foto: Dalmatinski portal

Loše vremenski uvjeti i veliko srce

S obzirom na veoma loše vremenske uvjete, odnosno velike valove do četiri metra visine, maksimalna brzina plovidbe je bila oko 25 čvorova. Pored loših vremenskih uvjeta bila je i otežana navigacija zato što su svjetionici bili pogašeni, a u gradovima i selima na snazi je bila odluka o zamračenju.

- Plovili smo po totalnom mraku, čak ni kompas nismo imali. Koristio sam svoje iskustvo iz nekadašnje vojske, gdje sam bio zapovjednik torpednog broda i stotinama puta sam plovio Jadranom, posebno prema Visu i nazad. Znao sam u svakom trenutku gdje smo, kao što se svatko zna kretati u svom stanu i kada su svjetla ugašena, bez straha da će zapeti za stolicu-priča Čatlak.

U Hvaru su nadolili gorivo, potom oko 3.30 sati doplovili do južne strane Korčule, gdje su izvršili završnu pripremu te nakon toga nastavili prema jakom neprijateljskom mornaričkom uporištu na otoku Lastovu.

- Lagano smo krenuli prema Lastovu jer sam znao da imaju jako dobar radar koji može, kada je mirno more, snimiti konzervu na površini. Uz to, motrenje vrše i patrolnim brodovima. Međutim, iz iskustva iz bivše vojske, znao sam da kada su veliki valovi, elektromagnetsko zračenje 'skida' vrhove valova koji se vide kao točkice na radarskom ekranu. Njima se pojavilo na stotine točkica među kojima smo bili i mi. Naš brod je bio poprilično nizak, možda 50 centimetara iznad površine mora - govori Čatlak i intervjuu za Dalmatinski portal.

A svi njegovi diverzanti se sjećaju kako je bilo zima, a kako i neće kada je riječ o kraju studenoga.

- Baš smo se nedavno vidjeli, govori mi jedan od njih: 'Kako si nam rekao da skinemo cipele, a hladno samo tako'. A morao sam, računao sam ako skočimo s broda da nas ne potegnu prema dnu, da nam je lakše plivati. U svakom trenutku sam bio spreman okrenuti čamac i bježati, velika je vjerojatnost bila da će nas uočiti patrolni brod ako nas već radar ne registrira. Znao sam i da se na ulazu u luku Ubli nalazi minolovac koji nadzire dolazak svih brodova u luku i isplovljavanja iz nje.

Dolazimo ispred luke u 4.30 sati, bio je to nevjerojatan osjećaj. Na moje iznenađenje i oduševljenje, nitko nas nije vidio. Bilo je dosta brodova, puna luka! Uplovljavamo s namjerom izvršenja zadatka, a nitko ne reagira. Namjeravao sam ući u Jurjevu luku unutar uvale Ubli, gdje su bile vezane raketne topovnjače i brodovi, gdje bismo osama i zoljama pogodili rakete i torpeda te pobjegli. Međutim, kako smo počeli uplovljavati unutar luke, upalilo se jedno crveno navigacijsko svjetlo, pa sam pretpostavio da nas je minolovac uočio te da kreću u akciju: ili će pucati na nas ili će tražiti našu predaju. Morao sam promijeniti plan: umjesto nastavka plovidbe prema Jurjevoj luci, zaustavio sam čamac, okrenuo ga bočno i ispalili smo pet projektila iz osa i zolja prema crvenom svjetlu. Ja nisam pucao, bio sam na timunu, upravljao sam brodom. Nakon što smo to ispalili, punim gasom smo pobjegli. To je strašno puklo, oštetili smo im brod. Razmišljao sam: puno je brodova tu, sad će nas svi loviti. Odlučio sam umjesto logičnog bijega prema najbližoj Korčuli, krenemo prema Visu gdje nas ne očekuju jer je to njihova vojna luka! Kako je puhalo jako jugo, dobili smo u krmu vjetar i išli smo još brže, preko 30 čvorova. Došli smo blizu Visa, skrenuli prema Paklenim otocima i kroz Splitska vrata nazad u Omiš. Kada smo se ujutro vratili, svi smo se razboljeli - sjeća se zapovjednik

Javio je admiralu Letici što su napravili, bio je oduševljen. Bila je to prava filmska akcija koju nitko nije očekivao!

J.T.